

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๕/๒๕๕๑

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอคำวินิจฉัยในการเสียสิทธิของบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้ง

ข้อเท็จจริงได้ความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาเรื่องการเสียสิทธิของบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ แล้ว มีความเห็นแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายแรกมีความเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่อาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐสำหรับบุคคลดังกล่าวได้ เพราะจะขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง ฝ่ายที่สอง มีความเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐได้เพราะคำว่า “ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง มิได้บัญญัติว่า จะต้องบัญญัติกฎหมายในลักษณะใด ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิดังกล่าวจึงสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแล้ว กรณีไม่อาจตกลงกันได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิในการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐหรือไม่ในกรณีที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีสิทธิเสนอปัญหาข้างต้นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่ และคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีเหตุอันสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย” ตามบทบัญญัติดังกล่าว หมายความว่าเมื่อเกิดมีปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาจึงจะเสนอเรื่องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้ กรณีตามคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเรื่องคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นขัดแย้งกันเองเป็นการภายในองค์กร ไม่ได้มีความเห็นหรือโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่กับองค์กรอื่นแต่อย่างใด เป็นการหารือข้อขัดข้องที่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะยังหาข้อยุติไม่ได้ ไม่มีปัญหาข้อโต้แย้งขององค์กรไม่ใช่เรื่องจะร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยอ้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามมาตรา ๒๖๖

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัตินั้น กฎหมายดังกล่าวไม่ได้ให้สิทธิคณะกรรมการการเลือกตั้งหารือหรือขอความเห็นจากหน่วยงานอื่นหรือศาลรัฐธรรมนูญในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของตน ปัญหาที่ว่าเมื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแล้วจะขัดหรือแย้งต่อกฎหมายหรือต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้นเป็นเรื่องภายหลัง แต่เมื่อเสียงข้างมากของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เห็นว่ากรณีตามคำร้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ แล้วผู้ทำคำวินิจฉัยจึงวินิจฉัยไปในคราวนี้ด้วยว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง” และวรรคสอง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งเห็นว่าตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว กำหนดไว้แจ้งชัดแล้วว่าบุคคลที่ไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรให้เสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๓ ได้บัญญัติว่า “ฯลฯ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นบุคคลซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ตามมาตรา ๖๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญให้ผู้นั้นเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ฯ” เป็นกฎหมายที่บัญญัติเพื่อให้สอดคล้องตามรัฐธรรมนูญเรื่องบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งย่อมเสียสิทธิ คณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงแต่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของผู้เสียสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐเท่านั้น ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการของบุคคลที่เสียสิทธิได้

อาศัยเหตุดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๓ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ